

De waarde van valorisatie

Ingrid Robeyns stelt in haar blog *Wat is valorisatie (in de filosofie)?* dat beleidsmakers en bestuurders veel nadruk leggen op valorisatie. Ze vraagt zich af wat valorisatie eigenlijk is en of filosofen en andere alfa- en gammawetenschappers nou juist heel veel, of heel weinig valoriseren. Ze legt de vinger op de zere plek: beleidsmakers en bestuurders benadrukken het belang van valorisatie en wijzen vervolgens naar wetenschappers die dat moeten doen, terwijl diezelfde wetenschappers vaak geen idee hebben wat er nu weer van ze wordt verlangd. In gesprekken met wetenschappers, onder andere als Indica Torendame op de onlangs door ons georganiseerde Valorisatieparade, krijg ik vaak de vraag voorgelegd: wat is valorisatie en doe ik er nu wel of niet aan?

Waarom wordt er zoveel nadruk gelegd op valorisatie? Ik ken de beweegredenen van iedere individuele beleidsmaker en bestuurder niet, maar ik vermoed dat Artikel 1.3 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek hier iets mee te maken heeft: *Universiteiten zijn gericht op het verzorgen van wetenschappelijk onderwijs en het verrichten van wetenschappelijk onderzoek (...) en dragen (...) kennis over ten behoeve van de maatschappij*. Die laatste taak is zeer ruim omschreven en niet beperkt tot een bepaalde vorm, waarde of deelaspect van de maatschappij. Deze taak wordt vaak valorisatie genoemd. Dat zou betekenen dat de definitie van valorisatie breed is en kennisoverdracht omvat naar vele onderdelen van de samenleving, op verschillende manieren.

Een andere reden waarom beleidsmakers en bestuurders valorisatie benadrukken heeft ongetwijfeld te maken met de introductie van het begrip valorisatie in Nederland. Voor zover we hebben kunnen nagaan wordt het voor het eerst gebruikt in het Nederlandse Wetenschapsbudget 2004. Hierin wordt de verwachting uitgesproken dat de positie van de Nederlandse kenniseconomie verbetert, als er meer wordt ingezet op valorisatie. Verder staat er verder te lezen dat valorisatie het in economische waarde omzetten van de resultaten van onderzoek is en dat deze activiteit valt onder de derde taak van universiteiten, namelijk de overdracht van kennis ten behoeve van de maatschappij. Dat zou betekenen dat de definitie van valorisatie enger is.

Sinds 2008 is er echter een brede definitie van valorisatie die verschillende partijen, inclusief de overheid, gebruiken: *Kennisvalorisatie is het proces van waardecreatie uit kennis, door kennis geschikt en/of beschikbaar te maken voor economische en/of maatschappelijke benutting en te vertalen in concurrerende producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid*. Wat dit betekent voor valorisatie activiteiten in verschillende disciplines en wat het betekent voor de beoordeling van valorisatie hebben we uitgewerkt in het rapport Waardevol – Indicatoren voor valorisatie. We benoemen hierin vier dimensies van valorisatie, waaronder de discipline of het veld van onderzoek. Valorisatie doe je op een manier die past bij je onderzoek. Geesteswetenschappers vragen in het algemeen geen octrooien aan, dragen die octrooien niet over en licenseren die octrooien niet uit. Overigens ook de meeste natuurwetenschappers niet, maar dit terzijde.

Valorisatie in de Geesteswetenschappen kan gebeuren via een lezing voor een breed publiek, een advies voor een maatschappelijke organisatie, een bijdrage aan een debat via een brief of blog of het lidmaatschap van een landelijke commissie. In het rapport Waardevol staat een ontwerp voor een valorisatiekaart van een faculteit Geesteswetenschappen, met dergelijke indicatoren. Dat betekent dat er waarschijnlijk veel meer valorisatie plaatsvindt door filosofen dan wij ons realiseren. En dan de filosofen zich realiseren.

Ingrid Robeyns spreekt ook haar zorg uit dat valorisatie door filosofen niet alleen geen geld oplevert, maar ook nog eens veel tijd kost. Tijd die al zo schaars is. Haar blog beëindigt ze met de vraag aan de voorstanders van valorisatie om toe te lichten welke vorm of definitie van valorisatie ze hanteren. Ik zou dat niet doen. Wacht niet af wat de bestuurders nu weer willen, maar laat zien wat voor waardevolle activiteiten plaatsvinden. Draag uit hoe jezelf, je groep, programma of faculteit kennis overdragen ten behoeve van de maatschappij. Kennis die ontwikkeld is binnen onderzoeksprogramma's die maatschappelijk relevant zijn, zoals het onderzoek van Ingrid Robeyns naar Sociale rechtvaardigheid en de nieuwe welvaartsstaat. Laat zien hoe de gekozen manier van valoriseren passend is voor je onderzoek. En neem valorisatie zelf ook serieus. Neem het mee in functionerings- en beoordelingsgesprekken met medewerkers. Want zo kan je ervoor zorgen dat valorisatie misschien geen geld oplevert, maar wel waardering. En in de economie van de wetenschap, is waardering door een *peer* van onschatbare waarde.

Leonie van Drooge is onderzoeker Science System Assessment bij het Rathenau Instituut

Wat is valorisatie (in de filosofie):

<http://philospongia.wordpress.com/2011/11/11/wat-is-valorisatie-in-de-filosofie/>

Valorisatieparade:

<http://www.rathenau.nl/nieuws/nieuwsberichten/2011/november/valorisatie-met-je-wetenschappelijk-onderzoek-in-de-donald-duck.html>

Artikel 1.3:

<http://lexius.nl/wet-op-het-hoger-onderwijs-en-wetenschappelijk-onderzoek/artikel1.3/>

Nederlandse Wetenschapsbudget 2004:

<http://cdn.ikregeer.nl/pdf/kst-29338-1.pdf>

Waardevol:

<http://www.rathenau.nl/publicaties/waardevol-indicatoren-voor-valorisatie.html>